

Omgevingsanalyse Corona

- Analyseperiode: vrijdag 8 mei 2020 15.00 uur - maandag 11 mei 2020 15.00 uur
- Naam omgevingsanalist: (10)(2e)
- Analysebron(nen): (10)(2e) (social) media en overige bronnen
- Aantal berichten afgelopen 72 uur: Ruim 17.500 (waarvan bijna 13.000 reacties op reacties)

Karakterisering

- Impact & reikwijdte: Internationaal incident, Landelijke uitstraling
- Dominante thema's: Heropening scholen, hervatting contactberoepen, verpleeghuizen
- Veel gebruikte hashtags of zoekwoorden: #rvm, #coronavirus, #corona, #verpleeghuizen, #covid19
- Ontwikkelingen en kantelingen in gesprek: Positieve reacties op heropening basisscholen, maar er blijven ook zorgen. Hetzelfde geldt voor de positieve coronacijfers en de versoepeling van de maatregelen; worden mensen niet te onvoorzichtig?

Samenvatting

- Veel media-aandacht voor het heropenen van scholen en bibliotheken, en het hervatten van contactberoepen zoals kappers. Verder wordt in de media het beeld geschetst dat afstand houden steeds moeilijker wordt naarmate het mooier weer wordt en het daardoor drukker wordt op openbare plekken. Ook het interview van (10)(2e) en (10)(2e) in NRC wordt veel besproken.
- Er worden nog steeds vraagtekens gezet bij de heropening van basisscholen. Ook aandacht voor het gevaar van goede coronacijfers. (10)(2g) Verder struikelt men over het bericht dat er in verpleeghuizen niet is getest ondanks dat er voldoende capaciteit was.
- Veel Nederlanders geloven in complottheorieën. Volgens onderzoeksbureau Ipsos denkt 15% van de mensen dat het coronavirus een biowapen is. Verder vindt een kwart van de ouders de heropening van scholen onverantwoord. Op social media enig(e) commentaar/kritiek op uitspraken van (10)(2e) in interview met NRC. Er zijn ook veel vraagtekens bij de nieuwe manier van het rapporteren van ziekenhuisopnamen door RIVM.

Mediabeeld

Aandacht in de media voor het heropenen van scholen en herstart contactberoepen:

- **NU.nl**: "Basisscholen heropenen deuren na versoepeling coronamaatregelen"
- **EenVandaag**: "Niet iedereen gerust over heropening basisscholen: 'Verspreidt het virus zich straks via de lucht?'"
- **NOS**: "Coronamaatregelen versoepeld: wat kan er vanaf vandaag allemaal weer?"
- **Telegraaf**: "Kappers, pedicures en andere contactberoepen weer aan de slag"
- **Volkskrant**: "Hoe de heropening van de scholen uitliep op chaos"
- **Volkskrant**: "Basisscholen weer open: looplijnen, gezichtsmaskers en veilige zones voor leraren"
- **Telegraaf**: "RIVM bij heropening basisscholen: 'Onmogelijk om afstand te houden van kleuters'"
- **Trouw**: "Nederland zit in de voorhoede met zijn open scholen"
- **Trouw**: "Het zal u niet zijn ontgaan dat een groep docenten ervan baalt dat de scholen opengaan"
- **Elsevier**: "Nederland zet eerste stap versoepeling lockdown ondanks 'tweede-golfvrees'"

Reacties naleving maatregelen afgelopen weekend:

- **Trouw**: "Het was te druk dit weekend, vooral op zaterdag in de binnenstad"

Achtergrond:

- **AD**: "'Opperviroloog' Koopmans verwacht een nieuwe coronagolf"
- **NOS**: "RIVM-experts: 'Aankondigen van versoepelingen kan mensen nonchalant maken'"

In deze omgevingsanalyse analyseren we beleving, geen feiten. We gebruiken daarvoor sociale media en (online en offline) nieuwsbronnen. Live volgen? Bekijk dan het speciaal ingericht [dashboard](#).

- **NRC**: "Als belangrijkste corona-adviseur van het kabinet is (10/2e) op een voetstuk geplaatst. Maar het gaat niet om hem, vertelt de RIVM-baas. „Ik denk ook wel eens: wat willen jullie nou precies?“"
- **NOS**: "Verpleeghuizen wilden al vroeg testen, maar werden geweigerd"
- **RTL Nieuws**: "Reconstructie: zo verloor het kabinet kostbare tijd in strijd tegen coronavirus"
- **Telegraaf**: "Chip moet binnen minuut vertellen of iemand corona heeft"
- **Volkskrant**: "Rutte's route uit de lockdown biedt perspectief, maar ook een hoop verwarring en gemor"
- **Volkskrant**: "Fitnessbranche dreigt met kort geding als vervroegde openstelling uitblijft"
- **Trouw**: "Ouderen legden het af in de strijd om aandacht"
- **Nieuwsuur**: "Zo leeft het complotdenken in Nederland"

Dagelijkse cijfers:

- **NU.nl**: (10/05): "RIVM: Minder coronadoden (18) en ziekenhuisopnames (22) dan week eerder"
- **AD**: (10/05): "RIVM meldt een flinke daling in het aantal ziekenhuisopnames vanwege het coronavirus, 18 nieuw gemelde sterfgevallen"
- **NRC**: "Aantal coronapatiënten op ic's daalt op het oog langzamer, maar past binnen trend"
- **NU.nl**: (11/05): "RIVM meldt kleinste aantal nieuwe doden (16) in bijna twee maanden tijd"

Buitenland:

- **Telegraaf**: "Spaanse coronalockdown gedeeltelijk opgeheven"
- **AD**: "Nieuwe coronahotspot vlak over Duitse grens: arbeidsmigranten besmet, deelstaat test slachthuizen"
- **AD**: "Uitgaansleven Zuid-Korea weer op slot na tweede coronagolf"

Stakeholderbeeld

- **Ate van der Zee**, UMCG-topman: "Noord-Nederland past bescheidenheid en trots' [...] 'VWS heeft ons niet zo zeer onder druk gezet, als wel gekapitteld. Wij hebben duidelijk kunnen maken dat onze aanpak paste bij onze fase van de crisis en de minister heeft zijn woorden daarna teruggenomen.'"
- **Wierd Duk**, verslaggever Telegraaf: "Longarts bevestigt wat @mauricedehond ook telkens benadrukt: "Aerosols kunnen tot 3 uur blijven dwarrelen in afgesloten ruimtes". Waarom vindt het onderwijs dan niet met open ramen plaats of desnoods zoveel mogelijk buiten? "RIVM zwijgt hierover", aldus @EenVandaag"
- **(10/2e)**, opiniepeiler: "Nieuw onderzoek wijst juist uit dat de aerosols belangrijker zijn voor het verspreiden van het virus dan het directe contact. Maar RIVM en aanpalende deskundigen (zoals net bij EenVandaag) blijven dat ontkennen.... Met noodlottige gevolgen (zoals in zorginstellingen)."
- **Erik Mouthaan**, correspondent RTL Nieuws: "Gaat Nederland het er nog eens over hebben dat er per hoofd van de bevolking veel meer mensen in ons land sterven dan in Duitsland, Canada, Denemarken, Zwitserland en VS? Ik bespeur een soort tevredenheid in Nederland. 'Het dagelijkse aantal doden dat de RIVM meldt, daalt toch?'"
- **NS**: "Het is erg druk in de treinen naar het strand, we doen een dringend beroep op je om niet met de trein richting Zandvoort te gaan. Samen moeten we grote drukte voorkomen, de trein is even geen uitje. <http://bit.ly/NSinfo>"
- **Felco van Hoecke**, FvD: "Hier kan ik ontzettend boos om worden. Het testen van personeel van verpleeghuizen werd geweigerd in opdracht van het #RIVM. Bij het AZC in Sneek ging het anders zoals u weet. Na deze #Corona periode zo snel mogelijk een parlementaire enquête. De onderste steen boven. #FVD"
- **Geert-Jan Knoops**, Advocaat: "Half maart wist #RIVM al van besmettingsgevaar #verpleeghuizen. Toch geen testen toegestaan ondanks testcapaciteit. Het argument "Hiaat in wetenschap"(RIVM 20 april) gaat hier niet op."
- **Matthijs Pontier**, Piratenpartij: "Voor de komende tijd kun je het beleid niet ENKEL op basis van een klein groepje deskundigen nemen. Er moeten ook politieke besluiten genomen

In deze omgevingsanalyse analyseren we beleving, geen feiten. We gebruiken daarvoor sociale media en (online en offline) nieuwsbronnen. Live volgen? Bekijk dan het speciaal ingericht [dashboard](#).

worden." En daarvoor is het van essentieel belang dat data, modellen en afwegingen OMT openbaar worden! #RIVM"

- **Alex Friedrich**, UMCG: "Data gepubliceerd van het Italiaanse "RIVM" over COVID-19 situatie in Italië (8-5-2020): Belangrijk, van alle positief getesten zijn 20% asymptomatisch en 13% pauci-symptomatisch (heel milde klachten). 24.358 zorgmedewerkers positief getest."
- **Peter Slagter**, Twitteraar (in reactie op interview ^{(10)(2e)} in NRC): "Het #coronadebat is wat verhard. Stromannen, kampen, polemieken. Belangrijke vragen blijven onbeantwoord en @rivm_vdissel vraagt zich in het @nrc af 'wat we nou precies willen'. Daarom: mijn voornaamste #corona-vragen op een rij. Wie kan helpen ze beantwoord te krijgen?"
- **Geert Wilders**, PVV: "Schandalig. Niet alleen stonden verpleeghuizen achteraan in de rij met het verkrijgen van beschermingsmiddelen maar ze werden dus ook geweigerd met testen (terwijl er voldoende capaciteit was) vanwege rivm-richtlijnen - met massale besmettingen als gevolg. Snel debat hierover!"
- ^{(10)(2e)}, hoofdredacteur AD: "De veelgeprezen Nederlandse aanpak, waar veel verantwoordelijkheid aan de burgers wordt gelaten, heeft ook nadelen"
- **Robert Jensen**, TV-presentator: "Media, CBS en RIVM misleiden met cijfers"

Publieksbeeld

Informatievoorziening

- Vragen (uit social media en nieuwsmedia)
 - Rijksoverheid:
 - Wanneer moet je als leraar of leerling thuisblijven en wanneer mag je weer naar school?
 - Ik ben leraar en zit in de risicogroep. Ben ik verplicht op school te werken?
 - Ik zit als ouder in de risicogroep en ik wil onze kinderen daarom liever thuis houden. Mag dat?
 - Wat voor mondkapjes moeten we op in het OV?
 - Met hoeveel mensen mag je in de openbare ruimte zijn? Maximaal 3, maximaal 10 of helemaal geen maximum?
 - Waar kan ik persoonlijke beschermingsmiddelen en serologische testen bij laten testen?
 - Mag een werkgever eisen dat een werknemer op kantoor komt werken, terwijl thuiswerken ook mogelijk is?
 - RIVM:
 - Wat is de R0 in Nederland?
 - Hoeveel zeggen de cijfers uit de dagelijkse update nou eigenlijk?
 - Waarom wordt de manier van rapporteren van cijfers regelmatig veranderd?
 - Hoe zit het met ventilatie in scholen?
 - Hoe worden de effecten van het openstellen van de scholen gemeten?
- Geruchten
 - Er is geen vaccin te ontwikkelen tegen het coronavirus.
 - "Het coronavirus is gemaakt in een lab, om als biowapen in te kunnen zetten." [Dat denkt 15% van de Nederlanders.](#)
 - "De (sterfte)cijfers van RIVM, CBS, Op1, RTL, etc. kloppen niet!!! Die zijn gemanipuleerd om de bevolking zo lang mogelijk angstig te houden" ([Bron: Facebook](#))
 - "[Het RIVM wil geen coronamedicijn](#)"

Betekenisgeving

Wantrouwen/kritiek:

- "NS, u bent op de hoogte dat RIVM niet betrouwbaar is? Ze geven u verouderde informatie, nu we nieuwe informatie hebben over COV-19, wereldwijd 275.000 doden op 7.5 miljarden mensen, dat is zijn feiten. U weet dat COV-19 geen gevaarlijke virus is dan ons wordt wijsgemaakt." ([bron: Twitter](#))
- "Het is volstrekt onacceptabel dat het @rivm tijdens een crisis als deze de manier van rapporteren verandert. We hebben recht op volledige transparantie. Geen WOB verzoeken

In deze omgevingsanalyse analyseren we beleving, geen feiten. We gebruiken daarvoor sociale media en (online en offline) nieuwsbronnen. Live volgen? Bekijk dan het speciaal ingericht [dashboard](#).

mogelijk en de rapportage aanpassen lijkt op opzettelijk zand in onze ogen strooien.” ([bron: Twitter](#))

- “We zijn maanden door het ‘wetenschappelijk verantwoorde... ahum’ RIVM op het verkeerde been gezet wat betreft veronderstelde ziekenhuisopnames ivm Corona... Het wordt steeds maffer met dat Rijks Instituut voor Volks Manipulatie #corona #ziekenhuisopname” ([bron: Twitter](#))
- “Dit land is één en al protocol, ambtenarij van hier tot ginder en vooral niet meer zelf nadenken. Als ik #covid19 krijg ga ik maar naar Marseille voor een kuur, denk ik. In plaats van hier te blijven en volgens de strikte richtlijnen van het RIVM paracetamolletjes te slikken.” ([bron: Twitter](#))
- 15 procent van de Nederlanders denkt dat het coronavirus een gefabriceerd biowapen is. Dat blijkt uit een peiling die onderzoeksbureau Ipsos heeft gedaan onder Nederlanders. Hen werd gevraagd naar hun ideeën over deze en andere complottheorieën over het coronavirus. ([Bron: Ipsos](#))

Vertrouwen:

- “Dankzij de lockdown en discipline van ons allen komt er eindelijk weer ruimte op de ic’s en kunnen er weer operaties worden uitgevoerd. Zonder lockdown was dat nog heel lang niet mogelijk geweest. Houd je dus gewoon aan de RIVM-regels.” ([bron: Twitter](#))

Reacties op uitspraken (10)(2e) in interview met NRC:

- “Hallucinant inderdaad. Die man waant zich God, en ach die oudjes de in verzorgingshuizen, who cares, we kunnen het virus toch niet stoppen, dus ja die gaan de pijp uit. Mèh. (10)(2e) is een psychopaat.” ([bron: Twitter](#))
- “Ik denk dat Van Dissel op de goede plek zit: als een vis in het water tussen politiek en wetenschap in. Maar in de communicatie ligt m.i. de nadruk veel te sterk op politiek bedrijven. De uitspraken in het stuk van @nrc vind ik twijfelachtig.” ([bron: Twitter](#))

Overig:

- “Voor de helft (48 procent) van de mensen die vóór de coronacrisis gebruik maakten van het openbaar vervoer, is de mondkapjesplicht geen reden om weer in de trein, bus of tram te stappen. Dat blijkt uit onderzoek onder het EenVandaag Opiniepanel.” ([bron: EenVandaag](#))
- “Kwart van de ouders vindt heropenen basisscholen op 11 mei onverantwoord: ‘Mijn kind is geen proefkonijn’” ([bron: EenVandaag](#)).
- “Ruim 15% van ondernemend Nederland verwacht dat het voor hun bedrijf einde oefening is als de coronacrisis langer dan twee maanden gaat duren. 31% verwacht om te vallen als de crisis langer dan drie tot zes maanden duurt, aldus een CBS-onderzoek.”

Schadebeperking

- Mensen gaan met het mooie weer veel naar buiten. Maatregelen worden versoepeld en mensen komen meer op straat, dankzij de ‘goed nieuws-show’ van de afgelopen weken. Denkt men niet te positief over de huidige situatie?

Advies

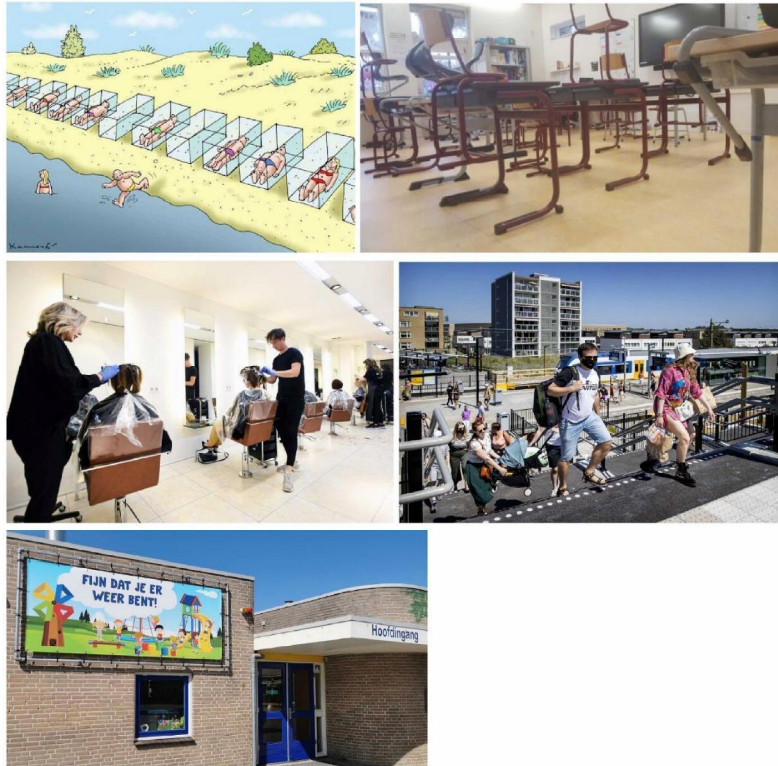
- Informatievoorziening
 - Leg uit als er een wijziging plaatsvindt in het weergeven van cijfers en waarom.
- Betekenisgeving
 - Houdt mensen goed op de hoogte van de effecten van het heropenen van scholen, bibliotheken, kappers etc.
- Schadebeperking
 - Blijf benadrukken dat het belangrijk is dat mensen de maatregelen naleven.
 - Leg uit waarom er eerder in verpleeghuizen niet werd getest, terwijl daar wel capaciteit voor was.

In deze omgevingsanalyse analyseren we beleving, geen feiten. We gebruiken daarvoor sociale media en (online en offline) nieuwsbronnen. Live volgen? Bekijk dan het speciaal ingericht [dashboard](#).

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Beeldmateriaal

In deze omgevingsanalyse analyseren we beleving, geen feiten. We gebruiken daarvoor sociale media en (online en offline) nieuwsbronnen. Live volgen? Bekijk dan het speciaal ingericht dashboard.